

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 30. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesību aktu tuvināšana — Direktīvas 2014/40/ES spēkā esamība — Tabakas izstrādājumu ražošana, noformēšana un pārdošana — Regulējums, kas attiecas uz “sastāvdaļām” — Aromatizēto tabakas izstrādājumu aizliegums

Lietā C-220/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgericht Berlīne* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 21. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 27. aprīlī, tiesvedībā

Planta Tabak-Manufaktur Dr. Manfred Obermann GmbH & Co. KG

pret

Land Berlin,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], E. Regans [*E. Regan*], K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] un S. Rodins [*S. Rodin*] (referents),

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Oe*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 21. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Planta Tabak-Manufaktur Dr. Manfred Obermann GmbH & Co. KG* vārdā – *T. Masing* un *C. Eckart, Rechtsanwälte*,
- Spānijas valdības vārdā – *S. Jiménez García*, pārstāvis,
- Francijas valdības vārdā – *R. Coesme* un *D. Colas*, pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā – *G. Koós* un *Z. Fehér*, pārstāvji,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *S. Brandon* un *I. Rogers*, kā arī *Z. Lavery*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Norvēģijas valdības vārdā – *P. Wennerås* un *M. Schei*, kā arī *M. Reinertsen Norum*, pārstāvji,
 - Eiropas Parlamenta vārdā – *L. Visaggio*, *U. Rösslein* un *J. Rodrigues*, pārstāvji,
 - Eiropas Savienības Padomes vārdā – *P. Plaza García*, *E. Karlsson* un *R. Wiemann*, pārstāves,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *M. Kellerbauer* un *J. Tomkin*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2018. gada 4. jūlija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/40/ES (2014. gada 3. aprīlis) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK (OV 2014, L 127, 1. lpp., ar grozījumu OV 2015, L 150, 24. lpp.), 7. panta 1., 7. un 14. punkta, 8.–11. panta, it īpaši 9. panta 1. punkta otrās daļas, 4. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma un 6. punkta, 10. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkta un 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmā teikuma, kā arī 13. panta 1. punkta c) apakšpunkta spēkā esamību, un 7. panta 14. punkta, kā arī 13. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 3. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, kurā *Planta Tabak-Manufaktur Dr. Manfred Obermann GmbH & Co. KG* (turpmāk tekstā – “*Planta Tabak*”) ir vērsusies pret *Land Berlin* (Berlīnes federālā zeme, Vācija) par aizliegumu laist tirgū atsevišķus tabakas izstrādājumus un par noteikumiem tabakas izstrādājumu marķēšanas un iepakojšanas jomā.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Atbilstoši Direktīvas 2014/40 9. apsvērumam:

“Ir jāizveido vairākas jaunas definīcijas, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis vienoti piemēro direktīvu. Ja dažādi šajā direktīvā noteikti pienākumi ir piemērojami dažādām izstrādājumu kategorijām un attiecīgais izstrādājums ietilpst vairākās no šīm kategorijām (piemēram, pīpe, tinamā tabaka), būtu jāpiemēro stingrākie pienākumi.”

- 4 Šīs direktīvas 16. apsvērumā ir noteikts:

“Atšķirīga regulējuma iespējamību vēl vairāk palielina bažas par to, ka tabakas izstrādājumiem ir aromāts, kas nav tabakas aromāts un kas varētu rosināt smēķēšanas sākšanu vai ietekmēt patēriņa modeļus. Būtu jāizvairās no pasākumiem, ar kuriem nepamatoti paredz atšķirīgus nosacījumus dažāda veida aromatizētām cigaretēm. Tomēr no izstrādājumiem ar raksturīgu aromātu, kuru pārdošanas apjoms ir lielāks, būtu pakāpeniski jāatsakās ilgākā laikposmā, lai patērētājiem būtu pienācīgi daudz laika izvēlēties citus produktus.”

- 5 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus [..]:

[..]

lai sekmētu netraucētu tabakas un ar to saistītu izstrādājumu iekšējā tirgus darbību, par pamatu ņemot augstu cilvēku, īpaši jauniešu, veselības aizsardzības līmeni, un lai pildītu Savienības pienākumus, kas noteikti [Pasaules Veselības organizācijas (PVO) Pamatkonvencijā par tabakas kontroli (CCLAT), kas ir apstiprināta ar Padomes Lēmumu 2004/513/EK (2004. gada 2. jūnijs) attiecībā uz PVO Pamatkonvencijas par tabakas kontroli noslēgšanu (OV 2004, L 213, 8. lpp.).”

- 6 Šīs paša direktīvas 2. pantā ir paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

14) “jaunieviests tabakas izstrādājums” ir tabakas izstrādājums, kas:

- a) neietilpst nevienā no šādām kategorijām – cigaretes, tinamā tabaka, pīpu tabaka, ūdenspīpu tabaka, cigāri, cigarilli, košļājamā tabaka, šņaucamtabaka vai orālai lietošanai paredzēta tabaka;[..]

[..].”

- 7 Direktīvas 2014/40 7. pantā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis aizliedz laist tirgū tabakas izstrādājumus ar raksturīgu aromātu.

[..]

7. Dalībvalstis aizliedz laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuru jebkuras sastāvdaļas, piemēram, filtri, papīri, iepakojums, kapsulas, satur aromatizētājus vai jebkādu tehniskus elementus, kas varētu mainīt attiecīgo tabakas izstrādājumu smaržu vai garšu vai to dūmu intensitāti. Filtri, papīri un kapsulas nesatur tabaku vai nikotīnu.

[..]

12. Tabakas izstrādājumus, kas nav cigaretes un tinamā tabaka, atbrīvo no 1. un 7. punktā noteiktajiem aizliegumiem. [..]

[..]

14. Šā panta noteikumus attiecībā uz tabakas izstrādājumiem, kuriem piemīt raksturīgs aromāts un kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgā produktu kategorijā ir 3% vai vairāk, piemēro no 2020. gada 20. maija.

[..].”

- 8 Šīs direktīvas II sadaļas II nodaļas “Marķējums un iepakojums” 8.–11. pants aptver vispārīgus noteikumus, noteikumus par vispārīgiem brīdinājumiem un informāciju uz tabakas izstrādājumiem smēķēšanai, noteikumus attiecībā uz kombinētajiem brīdinājumiem par smēķēšanai paredzētu tabakas izstrādājumu ietekmi uz veselību, kā arī noteikumus par tādu smēķēšanai paredzētu tabakas izstrādājumu marķēšanu, kas nav cigaretes, tinamā tabaka un ūdenspīpu tabaka.

- 9 Saskaņā ar šīs paša direktīvas 9. pantu:

“1. Uz katras smēķēšanai paredzēta tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma ir viens no šādiem vispārīgiem brīdinājumiem:

“Smēķēšana nogalina – atmetiet tagad!”

vai

“Smēķēšana nogalina!”

Dalībvalstis nosaka, kurš no pirmajā daļā minētajiem vispārīgajiem brīdinājumiem jāizmanto.

[..]

4. Vispārīgais brīdinājums un informatīvais uzraksts, kas minēti 1. un 2. punktā:

- a) ir drukāti ar melnu krāsu Helvetica treknrakstā uz balta fona. Lai tiktu ņemtas vērā valodas prasības, dalībvalstis var noteikt burtu izmēru ar nosacījumu, ka valsts tiesību aktos norādītais burtu izmērs nodrošina, ka attiecīgais uzraksts aizņem lielāko iespējamo daļu no minētajiem brīdinājumiem par ietekmi uz veselību paredzētā laukuma; [..]

[..]

6. Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, nosaka vispārīgā brīdinājuma un informatīvā uzraksta precīzu izvietojumu uz tināmās tabakas, ko pārdod maisiņos, ņemot vērā atšķirīgās maisiņu formas.”

10 Direktīvas 2014/40 10. pantā ir noteikts:

“1. Uz katras smēķēšanai paredzēta tabakas izstrādājuma iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma ir izvietoti kombinēti brīdinājumi par ietekmi uz veselību. Kombinētais brīdinājums par ietekmi uz veselību:

[..]

- b) ietver informāciju par smēķēšanas atmešanu, piemēram, tālruņa numurus, elektroniskā pasta adreses vai interneta vietnes, kas izveidotas, lai patērētāji varētu iegūt informāciju par atbalsta programmām, kuras ir pieejamas cilvēkiem, kas vēlas atstāt smēķēšanu;

[..]

- e) atrodas iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma augšējā malā un ir izvietots tādā pašā virzienā kā jebkāda cita uz tās pašas iepakojuma virsmas esošā informācija. Dalībvalstīs, kurās fiskāliem nolūkiem lietotas nodokļu markas vai valsts identifikācijas zīmes joprojām ir obligātas, var tikt piemēroti šādi pārejas izņēmumi no minētā pienākuma attiecībā uz kombinēto brīdinājumu par ietekmi uz veselību izvietojumu:

- i) tādos gadījumos, kad fiskāliem nolūkiem lietotas nodokļu markas vai valsts identifikācijas zīmes ir piestiprinātas no kartona ražotas iepakojuma vienības augšējai malai, kombinētie brīdinājumi par ietekmi uz veselību, kas atrodas uz aizmugurējās virsmas, var būt novietoti tieši zem nodokļu markas vai valsts identifikācijas zīmes;
- ii) ja iepakojuma vienība ir ražota no mīksta materiāla, dalībvalstis var atļaut taisnstūra laukumu izmantot fiskāliem nolūkiem lietotas nodokļu markas vai valsts identifikācijas zīmes ievietošanai, to augstumam nepārsniedzot 13 mm, starp iepakojuma augšējo malu un kombinēto brīdinājumu par ietekmi uz veselību augšējo malu.

Atbrīvojumus, kas minēti i) un ii) punktā, piemēro uz trīs gadu laikposmu no 2016. gada 20. maija. Zīmolvārdus vai logotipus nenovieto virs brīdinājuma par ietekmi uz veselību;

[..]

f) tiek atveidots saskaņā ar formātu, izvietojumu, dizainu un proporcijām, ko Komisija noteikusi saskaņā ar 4. punktu;

[..].”

11 Šīs direktīvas 11. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts:

“Dalībvalstis var smēķēšanai paredzētos tabakas izstrādājumus, kas nav cigaretes, tinamā tabaka un ūdenspīpju tabaka, atbrīvojot no pienākuma uz iepakojuma izvietot 9. panta 2. punktā paredzēto informatīvo uzrakstu un 10. pantā paredzētos kombinētos brīdinājumus par ietekmi uz veselību.”

12 Minētās direktīvas 13. pantā ir paredzēts:

“1. Iepakojuma vienības un jebkāda ārējā iepakojuma, kā arī paša tabakas izstrādājuma marķējums neietver nevienu elementu vai aspektu, kas:

[..]

c) atsaucas uz garšu, smaržu, jebkādiem aromatizētājiem vai citām piedevām vai to trūkumu;

[..]

3. Saskaņā ar 1. un 2. punktu aizliegti elementi un aspekti cita starpā var būt (uzskaitījums nav pilnīgs) uzraksti, simboli, nosaukumi, preču zīmes, grafiskas vai citas zīmes.”

13 Tās pašas direktīvas 29. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2016. gada 20. maijam. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmus minēto noteikumu tekstus”.

Tās piemēro minētos pasākumus no 2016. gada 20. maija, neskarot 7. panta 14. punktu, 10. panta 1. punkta e) apakšpunktu, 15. panta 13. punktu un 16. panta 3. punktu.”

14 Direktīvas 2014/40 30. pantā ir noteikts:

Dalībvalstis var atļaut līdz 2017. gada 20. maijam laist tirgū šādus izstrādājumus, kuri neatbilst šīs direktīvas prasībām:

a) tabakas izstrādājumus, kas ražoti vai laisti brīvā apgrozībā un marķēti saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvu 2001/37/EK [(2001. gada 5. jūnijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu (OV 2001, L 194, 26. lpp.)] pirms 2016. gada 20. maija;

[..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

15 *Planta Tabak* ražo un tirgo tabakas izstrādājumus, jo īpaši aromatizētu tinamo tabaku.

16 Direktīva 2014/40 ir transponēta ar 2016. gada 4. aprīļa *Gesetz über Tabakerzeugnisse und verwandte Erzeugnisse* (Likums par tabakas un saistītiem izstrādājumiem) (*BGBI.* 2016 I, 569. lpp.; turpmāk tekstā – “*TabakerzG*”).

- 17 2016. gada 25. aprīlī *Planta Tabak* vērsās *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija), prasot atzīt, ka tās produktiem nav jāpiemēro atsevišķi *TabakerzG* noteikumi attiecībā uz aizliegumu, kas vērsti pret aromātiem un to reklamēšanu, un uz brīdinājumiem par ietekmi uz veselību. *Planta Tabak* arī apgalvoja, ka ar Direktīvas 2014/40 7. panta 1. un 7. punktu, 8.–11. pantu un 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu tiekot pārkāptas Savienības primārās tiesības, proti, tiesiskās drošības, vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principi.
- 18 Pirmkārt, iesniedzējtiesai ir šaubas, vai ir spēkā un kā ir jāinterpretē Direktīvas 2014/40 normas attiecībā uz aizliegumu, kas vērsti pret tabakas izstrādājumu aromātiem un to reklamēšanu, un šādu produktu marķēšanas un iepakojšanas noteikumiem.
- 19 Tā vispirms vēlas noskaidrot Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punkta interpretāciju, kā arī jautājumu par šīs normas atbilstību tiesiskās drošības principam, ņemot vērā, ka no 2016. gada 20. maija ir aizliegts laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts un kuru pārdošanas apjoms Eiropas Savienībā attiecīgajā produktu kategorijā ir zem 3%; pārējos gadījumos šis aizliegums stājas spēkā no 2020. gada 20. maija. Iesniedzējtiesa paskaidro, ka attiecīgo tabakas izstrādājumu ražotāji nevarot iegūt informāciju par pārdošanas apjomiem Savienībā, lai gan Komisija ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2015/2186 (2015. gada 25. novembris), ar ko nosaka formātu, kādā iesniedzama un publiskojama informācija par tabakas izstrādājumiem (OV 2015, L 312, 5. lpp.), ir ieviesusi ziņošanas un informēšanas sistēmu, kuras mērķis ir vidējā termiņā vākt un darīt pieejamu šo informāciju. Nedz Komisijas, ne atbilstošo Vācijas federālo iestāžu tīmekļvietnēs neesot atrodama šāda veida informācija vai norādes, kā to iegūt. Līdz ar to neesot skaidri noteiktas procedūras, kas ir jāievēro, lai varētu piemērot Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktā ietvertu atkāpi.
- 20 Turklāt Direktīvā 2014/40 nav definēts šajā normā ietvertais jēdziens “produktu kategorija”, kuru neesot iespējams nepārprotami definēt interpretācijas ceļā. Konkrēti, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai dalījums produktu kategorijās ir atkarīgs vienīgi no tabakas izstrādājuma veida vai no tam piemītošā aromāta, vai arī abi šie kritēriji ir savstarpēji kombinējami (cigarettes ar mentolu, sasmalcināta tabaka ar mentolu u.c.).
- 21 Iesniedzējtiesa turklāt uzskata, ka attiecībā uz tabakas izstrādājumu apgrozībā laišanas aizlieguma piemērošanas datumu šīs direktīvas 7. pants neatbilstot vienlīdzīgas attieksmes principam, jo saskaņā ar to aromatizētie tabakas izstrādājumi tiekot nošķirti pēc to pārdošanas apjoma, lai gan šie produkti esot salīdzināmā situācijā gan attiecībā uz šajā direktīvā izvirzīto mērķi aizsargāt patērētāju veselību, gan mērķi novērst šķēršļus tirdzniecībai.
- 22 Papildus minētajam iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā Direktīvā 2014/40 noteiktos termiņus, aromātu aizliegums ir saderīgs ar samērīguma principu un LESD 34. pantu, ņemot vērā negatīvās ekonomiskās un sociālās sekas, kuras skar mazos un vidējos uzņēmumus, kas ir specializējušies nišas produktos, kuru pārdošanas apjoms Savienībā ir zem 3% un kurus līdz ar no 2016. gada 20. maija ir aizliegts laist tirgū.
- 23 Otrkārt, ņemot vērā Komisijas Īstenošanas lēmuma (ES) 2015/1735 (2015. gada 24. septembris) par vispārīgā brīdinājuma un informatīvā uzraksta precīzu izvietojumu uz tināmās tabakas, ko pārdod maisiņos (OV 2015, L 252, 49. lpp.) un Komisijas Īstenošanas lēmuma (ES) 2015/1842 (2015. gada 9. oktobris) par kombinēto brīdinājumu par smēķēšanai paredzētu tabakas izstrādājumu ietekmi uz veselību izvietojuma, dizaina un formas tehniskajām specifikācijām (OV 2015, L 267, 5. lpp.) pieņemšanas datumus, iesniedzējtiesa arī norāda uz Direktīvas 2014/40 29. panta 1. punktā noteikto šīs direktīvas transponēšanas īso termiņu, kas beidzas 2016. gada 20. maijā – datumā, no kura ir jāsak piemērot valsts tiesību normas.
- 24 Šajā ziņā iesniedzējtiesa vispirms vēlas noskaidrot, vai atbilstoši Savienības tiesībām valsts likumdevējam principā ir tiesības pieņemt pašam savus pārejas noteikumus. Ja atbilde ir noraidoša, iesniedzējtiesa arī vēlas noskaidrot, vai LES 4. panta 3. punktā paredzētajam lojālas sadarbības

principam, skatot to kopā ar principu, saskaņā ar kuru Savienības tiesības ir jāpiemēro vienoti un efektīvi, atbilst dalībvalstīm izvirzītā prasība Direktīvu 2014/40 transponēt labu laiku pirms šīs direktīvas 29. panta 1. punktā noteiktā termiņa beigām.

- 25 Turklāt, iesniedzējtiesas ieskatā, tas, ka Direktīvas 2014/40 transponēšanas termiņš sakrīt ar valsts tiesību normu piemērošanu, esot grūti savienojams ar samērīguma principu. Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata šādi – tā kā Īstenošanas lēmumos 2015/1735 un 2015/1842 konkrēti nav precizēts vispārīgā brīdinājuma un informatīvā uzraksta precīzs izvietojums uz tināmās tabakas, ko pārdod maisīšos, ražotājiem neesot bijis iespējams ne plānot un pasūtīt iepakojuma un drukas matricas, ne arī, ja nepieciešams, paredzēt attiecīgo iepildīšanas un iepakojuma mašīnu pārveidošanu. Proti, šo lēmumu pieņemšanas dienu un Direktīvas 2014/40 29. panta 1. punktā noteikto 2016. gada 20. maiju šķir aptuveni septiņus mēnešus ilgs laikposms.
- 26 Treškārt, saistībā ar samērīguma principu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu tiek pieļauta tāda vienkārša norāde uz tabakas izstrādājumiem piemītošu atļautu aromātu vai vielu, kas rada aromātu vai garšu, kura neitrāli, bez reklāmas rakstura ir izvietota uz iepakojuma vienības vai ārējā iepakojuma.
- 27 Visbeidzot, iesniedzējtiesa jautā, vai tas, ka ar Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu ir aizliegts izmantot atsevišķas preču zīmes, ir uzskatāms par nesamērīgu ekspropriāciju Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 17. panta 1. punkta otrā teikuma izpratnē. Tiem preču zīmju īpašniekiem, pret kuriem ir vēsta šī norma, būšot liegts saprātīgi vai derīgi izmantot savas preču zīmes, un šāds liegums tās ekonomiskā ziņā skaršot tāpat kā formāli īstenota ekspropriācija. No šīs normas izrietošo marķēšanas prasību rezultātā preču zīmju īpašniekiem tikšot ilgstoši liegts īstenot konkrētas būtiskas izmantošanas iespējas, kas ir paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/2436 (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 2015, L 336, 1. lpp.), 10. pantā.
- 28 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) a) Vai [Direktīvas 2014/40] 7. panta 1. un 7. punkts, tos lasot kopā ar šī paša panta 14. punktu, nav spēkā tiesiskās drošības principa pārkāpuma dēļ tāpēc, ka tajos dalībvalstīm ir noteikts pienākums aizliegt laist tirgū noteikta veida tabakas izstrādājumus, skaidri neprecizējot, kuri no šiem tabakas izstrādājumiem ir jāaizliedz jau no 2016. gada 20. maija un kuri – tikai no 2020. gada 20. maija?
- b) Vai [Direktīvas 2014/40] 7. panta 1. un 7. punkts, tos lasot kopā ar šī paša panta 14. punktu, nav spēkā vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpuma dēļ tāpēc, ka tajos bez attaisnojoša iemesla ietvertie aizliegumi, kurus dalībvalstīm ir pienākums īstenot, tiek pakārtoti pārdošanas apjomam?
- c) Vai [Direktīvas 2014/40] 7. panta 1. un 7. punkts nav spēkā samērīguma principa un/vai LESD 34. panta pārkāpuma dēļ, jo tajā dalībvalstīm ir noteikts pienākums jau no 2016. gada 20. maija aizliegt laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts un kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgā produktu kategorijā ir zem 3 %?
- d) Gadījumā, ja atbilde [uz pirmā jautājuma a)–c) daļu] ir noliedzoša, kā ir jāinterpretē [Direktīvas 2014/40] 7. panta 14. punktā ietvertais jēdziens “produktu kategorijas”? Vai klasifikācija “produktu kategorijās” ir jāveic pēc raksturīgā aromāta veida vai pēc (aromatizētā) tabakas izstrādājuma veida, vai arī pamatojoties uz abu kritēriju kombināciju?
- e) Gadījumā, ja atbilde [uz pirmā jautājuma a)–c) daļu] ir noliedzoša, kā ir jākonstatē, vai attiecīgā tabakas izstrādājuma gadījumā ir sasniegta [Direktīvas 2014/40] 7. panta 14. punktā noteiktā 3 % robeža, ja par to nav oficiālu un publiski pieejamu datu un statistikas?
- 2) a) Vai, transponējot valsts tiesībās Direktīvas 2014/40/ES 8.–11. pantu, dalībvalstis var paredzēt papildu pārejas noteikumus?

b) Ja atbilde uz [otrā] jautājuma a) daļu ir noliedzīga:

- Vai [Direktīvas 2014/40] 9. panta 6. punkts un 10. panta 1. punkta f) apakšpunkts nav spēkā samērīguma principa un/vai LESD 34. panta pārkāpuma dēļ, jo ar tiem Komisijai tiek deleģētas tiesības noteikt attiecīgas marķēšanas un iepakojšanas prasības, nenosakot tai konkrētu izpildes termiņu un neparedzot detalizētākus pārejas noteikumus vai termiņus, kuri nodrošinātu, ka ieinteresētiem uzņēmumiem ir pietiekami daudz laika pielāgoties direktīvas prasībām?
- Vai [Direktīvas 2014/40] 9. panta 1. punkta otrā daļa (brīdinājuma teksts) un 4. punkta a) apakšpunkta otrais teikums (burtu izmērs), 10. panta 1. punkta b) apakšpunkts (informācija par smēķēšanas atmešanu) un e) apakšpunkts (brīdinājumu izvietošana), kā arī 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmais teikums (marķējums) nav spēkā samērīguma principa un/vai LESD 34. panta pārkāpuma dēļ, jo tajos dalībvalstīm ir paredzētas daudzas izvēles tiesības un tiesības izstrādāt noteikumus, nenosakot tām konkrētu izpildes termiņu un neparedzot detalizētākus pārejas noteikumus vai termiņus, kuri nodrošinātu, ka ieinteresētiem uzņēmumiem ir pietiekami daudz laika pielāgoties direktīvas prasībām?

- 3) a) Vai [Direktīvas 2014/40] 13. panta 1. punkta c) apakšpunkts, to lasot kopā ar tā paša panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir noteikts pienākums aizliegt izmantot informāciju par garšu, smaržu, jebkādiem aromātu vai citām piedevām arī tad, ja tā nav reklāmas informācija un attiecīgo sastāvdaļu izmantošana joprojām ir atļauta?
- b) Vai [Direktīvas 2014/40] 13. panta 1. punkta c) apakšpunkts nav spēkā, jo ar to tiek pārkāpts [Hartas] 17. pants?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā jautājuma a)–c) daļu

- 29 Iesniedzējtiesas uzdotā pirmā jautājuma a)–c) daļa būtībā attiecas uz Direktīvas 2014/40 7. panta 1. un 7. punkta un tās pašas direktīvas 7. panta 14. punkta spēkā esamību, ņemot vērā tiesiskās drošības, vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu, kā arī LESD 34. pantu.

Par Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punkta spēkā esamību, ņemot vērā tiesiskās drošības principu

- 30 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ar Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punktu, kuros dalībvalstīm ir noteikts pienākums aizliegt laist tirgū noteikta veida tabakas izstrādājumus, skaidri neprecizējot, kuri no šiem tabakas izstrādājumiem ir jāaizliedz jau no 2016. gada 20. maija un kuri – tikai no 2020. gada 20. maija, tiek pārkāpts tiesiskās drošības princips.
- 31 Taisnība, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tiesiskās drošības princips prasa, lai Savienības tiesiskais regulējums ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt tajā noteikto saistību apjomu un lai šīs personas nepārprotami zinātu savas tiesības un pienākumus un spētu atbilstoši rīkoties (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Teglgaard* un *Fløjstrupgård*, C-239/17, EU:C:2018:597, 52. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 32 Tomēr vienlaikus ir jāatgādina, ka tiesību aktā pašā nav nepieciešams paredzēt tehniskus precizējumus un ir pieļaujams, ka Savienības likumdevējs izmanto vispārīgu tiesisko regulējumu, kurš vajadzības gadījumā var tikt precizēts (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 78. un 139. punkts).

33 Tas, ka Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punktā, pirmkārt, nav precizēti izstrādājumi ar raksturīgu aromātu, kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgajā produktu kategorijā ir 3 % vai vairāk un, otrkārt, nav paredzēta konkrēta procedūra, saskaņā ar kuru tiek noteikti šīs direktīvas 7. panta 14. punktā minētie izstrādājumi, tomēr nenozīmē, ka ar minētās direktīvas 7. panta 1., 7. un 14. punktu tiek pārkāpts tiesiskās drošības princips. Tā kā šajā jomā nepastāv Savienības tiesiskais regulējums, dalībvalstīm vai attiecīgā gadījumā pašiem ražotājiem ir jāizvēlas uzticama metode, lai izpildītu no šīs normas izrietošo prasību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 101. punkts).

34 Šādos apstākļos ir pamats uzskatīt, ka ar Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punktu netiek pārkāpts tiesiskās drošības princips.

Par Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punkta spēkā esamību, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes un brīvas konkurences principus, kā arī LESD 34. pantu

35 Vispirms iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tādēļ, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktu tabakas izstrādājumi tiek nošķirti pēc pārdošanas apjoma, ar šo noteikumu tiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.

36 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka vienlīdzīgas attieksmes princips kā vispārējs Savienības tiesību princips prasa, lai līdzīgas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma (spriedums, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 35. punkts).

37 Atšķirīgo situāciju salīdzināmība tiek novērtēta, ņemot vērā visus to raksturojošos faktoros. Šie faktori ir jānosaka un jānovērtē tostarp attiecīgo atšķirību paredzošā Savienības tiesību akta priekšmeta un mērķa gaismā. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis akts (spriedums, 2011. gada 12. maijs, *Luksemburga/Parlaments un Padome*, C-176/09, EU:C:2011:290, 32. punkts).

38 Tā Direktīvas 2014/40 dubultais mērķis saskaņā ar tās 1. pantu ir sekmēt netraucētu tabakas un ar to saistītu izstrādājumu iekšējā tirgus darbību, par pamatu ņemot cilvēku, īpaši jauniešu, veselības aizsardzības augsto līmeni (spriedums, 2016. gada 4. maijs, *Polija/Parlaments un Padome*, C-358/14, EU:C:2016:323, 80. punkts).

39 Lai īstenotu mērķi veicināt tabakas un ar to saistīto izstrādājumu iekšējā tirgus netraucētu darbību, atbilstoši Direktīvas 2014/40 16. apsvērumam būtu jāizvairās no pasākumiem, ar kuriem nepamatoti paredz atšķirīgus nosacījumus dažāda veida aromatizētām cigaretēm.

40 Turklāt 2016. gada 4. maija spriedumā *Philip Morris Brands u.c.* (C-547/14, EU:C:2016:325, 114. punkts) Tiesa ir konstatējusi, ka tabakas izstrādājumiem ar raksturīgu aromātu, pirmkārt, ir analogiskas objektīvās īpašības un, otrkārt, līdzīga ietekme uz tabakas patēriņa uzsākšanu un tā uzturēšanu.

41 Līdz ar to tabakas izstrādājumi ar raksturīgu aromātu, kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgajā produktu kategorijā ir zem 3 %, neatšķiras no tabakas izstrādājumiem ar raksturīgu aromātu, kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgajā produktu kategorijā ir 3 % vai vairāk, nedz attiecībā uz mērķi veicināt tabakas un ar to saistīto izstrādājumu iekšējā tirgus netraucētu darbību, nedz mērķi īstenot paaugstinātu veselības aizsardzības līmeni.

42 No tā izriet, ka attiecīgie aromatizētie izstrādājumi, uz kuriem attiecas Direktīvas 2014/40 7. panta 1. un 7. punktā noteiktie raksturīgo aromātu aizliegumi, ir līdzīgās situācijās vienlīdzīgas attieksmes principa piemērošanas ziņā.

- 43 Vienlaikus, kā tas arī izriet no šā sprieduma 36. punktā minētās judikatūras, atšķirīga attieksme līdzīgās situācijās ir pamatota, ja tā ir balstīta uz objektīvu un saprātīgu kritēriju, proti, ja tā atbilst leģitīmi pieņemamam mērķim, kas izvirzīts aplūkojamajā tiesību aktā, un ja šī atšķirība ir samērīga ar mērķi, ko ar šo attiecīgo attieksmi tiecas sasniegt (spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c., C-127/07, EU:C:2008:728, 47. punkts).
- 44 Šajā ziņā Tiesa ir atzinusi, ka Savienības likumdevējam ir plaša rīcības brīvība tam piešķirto pilnvaru īstenošanā, kad tā rīcība ietver politiska, ekonomiska vai sociāla rakstura izvēli un kad tam ir jāveic sarežģīti novērtējumi un izvērtējumi (spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique et Lorraine* u.c., C-127/07, EU:C:2008:728, 57. punkts). Tādējādi Savienības likumdevējs, īstenojot savu plašo rīcības brīvību, saskaņošanu varētu veikt tikai pa posmiem un pieprasīt tikai pakāpenisku dalībvalstu vienpusējo pasākumu likvidēšanu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 63. un 134. punkts).
- 45 Tomēr attiecībā uz Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punkta mērķi no šīs direktīvas 16. apsvēruma izriet, ka no izstrādājumiem ar raksturīgu aromātu, kuru pārdošanas apjoms ir lielāks, būtu pakāpeniski jāatsakās ilgākā laikposmā, lai patērētājiem būtu pienācīgi daudz laika izvēlēties citus produktus.
- 46 Līdzīgi kā to secinājumu 48. punktā ir norādījis ģenerālvokāts, kritērijs attiecībā uz pārdošanas apjomu attiecīgā produktu kategorijā tabakas izstrādājumiem, kuriem piemīt raksturīgs aromāts, nav vērsts tikai pret tabakas izstrādājumiem ar kādu specifisku aromātu, un šis kritērijs pret ražotajiem ir neitrāls. Faktiski no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts un kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgā produktu kategorijā ir zem 3 %, pamatā ražotu mazie un vidējie uzņēmumi. Līdz ar to minētais kritērijs ir jāuzskata par objektīvi pamatotu.
- 47 Turklāt ir pamatoti atvēlēt patērētājiem pienācīgi daudz laika izvēlēties citus produktus, līdz ar to ļaujot salāgot Direktīvas 2014/40 7. pantā noteiktā aizlieguma ekonomiskās sekas ar obligāto prasību nodrošināt cilvēkiem paaugstinātu veselības aizsardzības līmeni.
- 48 Faktiski, kā to secinājumu 50. punktā ir norādījis ģenerālvokāts, pamatlietā aplūkotais uz izstrādājumu pārdošanas apjomu balstītais kritērijs atspoguļo gan patēriņa paradumus, gan to, cik ekonomiski nozīmīga ir attiecīgo izstrādājumu ražošana.
- 49 Šādos apstākļos ir pamats uzskatīt, ka ar Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punktu netiek pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.
- 50 Papildus iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2014/40 7. panta 1. un 7. punkts atbilst samērīguma principam, ņemot vērā, ka ar to tiek aizliegts laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts un kuru pārdošanas apjoms Savienībā attiecīgā produktu kategorijā ir zem 3 %.
- 51 Šajā ziņā atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai samērīguma princips prasa, lai Savienības iestāžu tiesību akti būtu piemēroti attiecīgajā tiesiskajā regulējumā noteikto leģitīmo mērķu sasniegšanai un tie nepārsniegtu mērķu sasniegšanai vajadzīgās robežas, ņemot vērā, ka, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais, un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem (spriedums, 2016. gada 4. maijs, *Polija/Parlaments un Padome*, C-358/14, EU:C:2016:323, 78. punkts).
- 52 Attiecībā uz šā sprieduma iepriekšējā punktā minēto apstākļu pārbaudi tiesā, kā tas izriet no šā sprieduma 44. punktā minētās judikatūras, Savienības likumdevējam ir plaša rīcības brīvība tādā jomā kā pamatlietā minētā, kurā tam ir jāizdara izvēle ar politiku, ekonomiku un sociālām lietām saistītos jautājumos un ir jāveic sarežģīts novērtējums.

- 53 Tā, ņemot vērā aizlieguma laist tirgū tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts, mērķi, ir jānorāda, ka šis aizliegums ir vērstis arī uz to, lai nodrošinātu paaugstinātu veselības aizsardzības līmeni, jo īpaši jauniešu vidū. Nav apstrīdēts, ka atsevišķi aromāti jauniešiem ir īpaši pievilcīgi un ka tie veicina tabakas patēriņa uzsākšanu (spriedums, 2016. gada 4. maijs, Polija/Parlaments un Padome, C-358/14, EU:C:2016:323, 81. un 82. punkts).
- 54 Šajā ziņā 2016. gada 4. maija spriedumā Polija/Parlaments un Padome (C-358/14, EU:C:2016:323, 102. punkts), kā arī 2016. gada 4. maija spriedumā *Philip Morris Brands* u.c. (C-547/14, EU:C:2016:325, 190. punkts) Tiesa ir konstatējusi, ka Savienības likumdevējs Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktā ir līdzsvarojis, no vienas puses, šīs direktīvas 7. pantā paredzētā aizlieguma ekonomiskās sekas un, no otras puses, obligāto prasību nodrošināt cilvēku paaugstinātu veselības aizsardzības līmeni saistībā ar izstrādājumu, kam ir nelabvēlīgas īpašības.
- 55 Līdz ar to ir jāatzīst, ka aizliegums laist tirgū tabakas izstrādājumus ar raksturīgu aromātu acīmredzami nepārsniedz iecerētā mērķa sasniegšanai nepieciešamo.
- 56 Šādos apstākļos ir pamats uzskatīt, ka ar Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punktu netiek pārkāpts samērīguma princips.
- 57 Turklāt saistībā ar iesniedzējtiesas šaubām par Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punkta atbilstību LESD 34. pantam ir jākonstatē, ka, lai arī šīs direktīvas 7. panta 1., 7. un 14. punkts ir uzskatāms par ierobežojumu LESD 34. panta izpratnē, šāds ierobežojums – kā tas ir norādīts šā sprieduma 54. punktā – ir attaisnots ar Direktīvas 2014/40 7. pantā paredzētā aizlieguma ekonomisko seku salāgošanu ar obligāto prasību nodrošināt cilvēkiem paaugstinātu veselības aizsardzības līmeni saistībā ar izstrādājumu un ar to netiek pārkāpts samērīguma princips. Tādējādi ar Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punktu netiek pārkāpts LESD 34. pants.
- 58 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmā jautājuma a)–c) daļu ir jāatbild šādi – izskatot šo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2014/40 7. panta 1., 7. un 14. punkta spēkā esamību.

Par pirmā jautājuma d) un e) daļu

- 59 Uzdodama pirmā jautājuma d) un e) daļu, iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu interpretēt Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktā ietverto jēdzienu “produktu kategorija” un izskaidrot procedūru, kas ir jāievēro, lai noteiktu, vai attiecīgais tabakas izstrādājums ir sasniedzis šajā pantā paredzēto 3 % robežu.
- 60 Jāatgādina, ka, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un ar tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītie mērķi (spriedums, 2018. gada 26. septembris, *Baumgartner*, C-513/17, EU:C:2018:772, 23. punkts).
- 61 Vispirms ir jānorāda, ka Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktā ietvertais jēdziens “produktu kategorija” nav definēts šīs direktīvas 2. pantā “Definīcijas”.
- 62 Tālāk attiecībā uz minētās direktīvas 7. panta 14. punkta kontekstu ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/40 7. panta 12. punktu cigaretes un tinamā tabaka ir vienīgie tabakas izstrādājumi, uz kuriem attiecas šīs direktīvas 7. panta 1. un 7. punktā paredzētie aizliegumi.
- 63 Turklāt Direktīvas 2014/40 2. panta 14. punktā, kurā ir definēts jēdziens “jaunieviests tabakas izstrādājums”, cigaretes un tinamā tabaka ir raksturotas kā piederīgas atšķirīgām tabakas izstrādājumu kategorijām.

- 64 Savukārt šīs direktīvas 9. apsvērumā tinamā tabaka ir minēta kā viens no “izstrādājumu [produktu] kategorijas” piemēriem.
- 65 Līdz ar to, tāpat kā tinamā tabaka, arī cigaretes ir uzskatāmas par “produktu kategoriju” Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punkta izpratnē.
- 66 Attiecībā uz Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punkta mērķi no šīs direktīvas 16. apsvēruma izriet, ka no izstrādājumiem ar raksturīgu aromātu, kuru pārdošanas apjoms ir lielāks, būtu pakāpeniski jāatsakās ilgākā laikposmā, lai patērētājiem būtu pienācīgi daudz laika izvēlēties citus produktus.
- 67 Tādējādi, tā kā, pirmkārt, tāda interpretācija, kuras rezultātā cigaretes tāpat kā tinamā tabaka ir uzskatāmas par “produktu kategoriju” Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punkta izpratnē, nav pretrunā minētajiem mērķiem un, otrkārt, ir pamats uzskatīt, ka vienā un tajā pašā Savienības tiesību aktā lietoto vienu un to pašu jēdzienu būtība ir identiska, nav pamata jēdzienu “produktu kategorija” šīs normas izpratnē interpretēt citādi, nekā tas pats jēdziens ir ticis interpretēts tās pašas direktīvas citās normās.
- 68 Turklāt attiecībā uz metodi, kā noskaidrot, vai attiecīgais tabakas izstrādājums Savienībā ir sasniedzis Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktā noteikto 3 % robežu, lai varētu piemērot šajā normā minēto atkāpi, no šā sprieduma 33. punktā minētā izriet, ka, šajā jomā nepastāvot Savienības tiesiskajam regulējumam, dalībvalstīm ir jāizvēlas uzticama metode, lai izpildītu no šīs normas izrietošo prasību.
- 69 No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Vācijas Federatīvā Republika atbilstoši šai judikatūrai ir īstenojusi Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punktu, 2016. gada 27. aprīļa *Verordnung über Tabakerzeugnisse und verwandte Erzeugnisse* (Noteikumi par tabakas un saistītiem izstrādājumiem) (*BGBI.* 2016 I, 980. lpp.) 34. panta 3. punktā nosakot tos tabakas izstrādājumu aromātus, kurus saturošie izstrādājumi ir pakļauti tirdzniecības aizliegumam tikai, sākot no 2020. gada 20. maija.
- 70 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz pirmā jautājuma d) un e) daļu ir jāatbild šādi – Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, pirmkārt, jēdziens “produktu kategorija” šīs normas izpratnē attiecas gan uz cigaretēm, gan tinamo tabaku un, otrkārt, procedūra, kas ir jāievēro, lai noskaidrotu, vai attiecīgais tabakas izstrādājums ir sasniedzis šajā pantā noteikto 3 % robežu, ir jānosaka atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem.

Par otro jautājumu

Par otrā jautājuma a) daļu

- 71 Uzdodama otrā jautājuma a) daļu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2014/40 8.–11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar tiem dalībvalstīm ir atļauts paredzēt pārejas noteikumus papildus tiem, kuri ir noteikti šīs direktīvas 29. panta 1. punktā un 30. panta a) punktā?
- 72 Jānorāda, ka Direktīvas 2014/40 29. panta 1. punktā ir paredzēts, ka normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, dalībvalstīs stājas spēkā līdz 2016. gada 20. maijam un ka dalībvalstis minētos pasākumus piemēro no 2016. gada 20. maija, neskarot tostarp minētās direktīvas 7. panta 14. punktu.
- 73 Tās pašas direktīvas 30. panta “Pārejas noteikumi” a) punktā savukārt ir noteikts, ka Dalībvalstis var atļaut līdz 2017. gada 20. maijam laist tirgū tabakas izstrādājumus, kas ražoti vai laisti brīvā apgrozībā un marķēti saskaņā ar Direktīvu 2001/37 pirms 2016. gada 20. maija.

- 74 Toties Direktīvas 2014/40 8.–11. pantā nav paredzēti pārejas periodi, ar kuriem tiktu aizstāti šīs direktīvas 29. un 30. pantā noteiktie periodi.
- 75 Ņemot vērā šos apsvērumus, uz otrā jautājuma a) daļu ir jāatbild šādi – Direktīvas 2014/40 8.–11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar tiem dalībvalstīm nav atļauts paredzēt pārejas noteikumus papildus tiem, kuri ir noteikti šīs direktīvas 29. un 30. pantā.

Par otrā jautājuma b) daļu

- 76 Uzdodama otrā jautājuma b) daļu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai, saņemot noliedzošu atbildi uz otrā jautājuma a) daļu, Direktīvas 2014/40 9. panta 1. punkta otrā daļa, 4. punkta a) apakšpunkta otrais teikums un 6. punkts, 10. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkts, kā arī 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmais teikums ir pretrunā samērīguma principam, kā arī LESD 34. pantam.
- 77 Šajā ziņā iesniedzējtiesa atgādina, ka Direktīvas 2014/40 9. panta 6. punktā un 10. panta 1. punkta f) apakšpunktā Komisijai ir deleģētas tiesības noteikt attiecīgas tabakas izstrādājumu marķēšanas un iepakojšanas prasības, nenosakot tai secīgu izpildes termiņu un neparedzot detalizētākus pārejas noteikumus vai termiņus, kuri nodrošinātu, ka ieinteresētiem uzņēmumiem ir pietiekami daudz laika pielāgoties šīs direktīvas prasībām.
- 78 Saistībā ar samērīguma principu ir jānorāda, ka vispārējie tiesību principi, pie kuriem ir pieskaitāms samērīguma princips, ir daļa no Savienības tiesību sistēmas un tie ir jāievēro ne vien Savienības iestādēm, bet arī dalībvalstīm, kad tās īsteno ar Savienības direktīvām tām piešķirtās pilnvaras (spriedums, 2016. gada 2. jūnijs, *ROZ-ŠWIT*, C-418/14, EU:C:2016:400, 20. punkts).
- 79 Šajā gadījumā saskaņā ar Direktīvas 2014/40 32. pantu šī direktīva ir stājusies spēkā 2014. gada 19. maijā, savukārt dalībvalstīm bija pienākums ne vēlāk kā no 2016. gada 20. maija sākt piemērot normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, neskarot tostarp 7. panta 14. punktu.
- 80 Divu gadu laikposms, kas bija dalībvalstu rīcībā, lai pieņemtu Direktīvu 2014/40 transponējošos minētos tiesību aktus un lai attiecīgajiem saimnieciskās darbības subjektiem būtu pietiekami daudz laika pielāgoties šīs direktīvas prasībām, samērīguma principa izpratnē ir uzskatāms par pietiekamu.
- 81 Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2014/40 30. pantu dalībvalstīm ir tiesības atļaut līdz 2017. gada 20. maijam laist tirgū tabakas izstrādājumus, kas ražoti vai laisti brīvā apgrozībā un marķēti saskaņā ar Direktīvu 2001/37 pirms 2016. gada 20. maija.
- 82 Savukārt attiecībā uz Direktīvas 2014/40 9. panta 1. punkta otrās daļas, 4. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma un 6. punkta, 10. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkta, kā arī 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmā teikuma atbilstību LESD 34. pantam ir jākonstatē, ka preču brīvas aprites princips nav šķērslis piemērot tādus importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas ir pamatoti ar cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības apsvērumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 14. decembris, *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 60. punkts).
- 83 Līdz ar to ir jāuzskata, ka Direktīvas 2014/40 9. panta 1. punkta otrā daļa, 4. punkta a) apakšpunkta otrais teikums un 6. punkts, 10. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkts, kā arī 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmais teikums atbilst samērīguma principam un LESD 34. pantam.

- 84 Šādos apstākļos uz otrā jautājuma b) daļu ir jāatbild, ka, izskatot šo jautājumu, nav atklājies neviens elements, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2014/40 9. panta 1. punkta otrās daļas, 4. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma un 6. punkta, 10. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkta, kā arī 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmā teikuma spēkā esamību.

Par trešo jautājumu

Par trešā jautājuma a) daļu

- 85 Uzdodama trešā jautājuma a) daļu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem dalībvalstīm ir uzlikts pienākums aizliegt izmantot informāciju par garšu, smaržu, aromātu vai citām piedevām arī tad, ja tā nav reklāmas informācija un attiecīgo sastāvdaļu izmantošana joprojām ir atļauta.
- 86 Saskaņā ar Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 3. punktu [tabakas izstrādājumu] iepakojuma vienību un jebkāda ārējā iepakojuma, kā arī paša tabakas izstrādājuma marķējums nedrīkst ietvert nevienu elementu vai aspektu, kas atsaucas uz garšu, smaržu, jebkādiem aromātiem vai citām piedevām vai to trūkumu. Jānorāda, ka šie elementi un aspekti tostarp var būt uzraksti, simboli, nosaukumi, preču zīmes, grafiskas vai citas zīmes.
- 87 Ņemot vērā, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu tabakas izstrādājumi nedrīkst ietvert “nevienu elementu vai aspektu”, kas “atsaucas” uz “jebkādiem aromatizētājiem [aromātiem]”, un ka saskaņā ar šīs direktīvas 13. panta 3. punkta formulējumu šie elementi un aspekti tostarp var būt uzraksti, simboli, nosaukumi, preču zīmes, grafiskas vai citas zīmes, kas nav reklāma, ir jāuzskata, ka Savienības likumdevējs nav vēlējis nošķirt reklāmas informāciju no cita veida informācijas. Šo interpretāciju apstiprina fakts, ka atšķirībā no tā, kas ir paredzēts minētās direktīvas 13. pantā, Savienības likumdevējs tās pašas direktīvas 20. panta 4. punkta b) apakšpunktā ir tieši paredzējis, ka uz elektronisko cigarešu un uzpildes flakonu iepakojuma vienībām un jebkāda ārējā iepakojuma nenorāda Direktīvas 2014/40 13. pantā minētos elementus vai pazīmes, izņemot tos, kas minēti šīs direktīvas 13. panta 1. punkta c) apakšpunktā, kas attiecas uz aromātiem vai to trūkumu.
- 88 Turklāt, kā ir norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 78. punktā, tabakas izstrādājumus, kuriem piemīt raksturīgs aromāts, vienmēr ir iespējams nošķirt no citiem tabakas izstrādājumiem, ciktāl tie neietver nevienu no minētās direktīvas 13. panta 1. punkta a)–e) apakšpunktā minētajiem elementiem.
- 89 Savukārt 2016. gada 4. maija spriedumā *Philip Morris Brands* u.c. Tiesa ir konstatējusi (C-547/14, EU:C:2016:325, 141. punkts), ka visu elementu vai aspektu, kas atsaucas uz jebkādiem aromātiem, aizliegums ir piemērojams neatkarīgi no tā, vai attiecīgā informācija pēc būtības ir patiesa, tādēļ ir pamats uzskatīt, ka šis aizliegums attiecas arī tad, ja informācija, kurā ir minētas Direktīvā 2014/40 atļautās sastāvdaļas, nav reklāmas informācija.
- 90 Līdz ar to Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir noteikts pienākums aizliegt izmantot informāciju par garšu, smaržu, aromātu vai citām piedevām arī tad, ja tā nav reklāmas informācija, un attiecīgo sastāvdaļu izmantošana joprojām ir atļauta.

Par trešā jautājuma b) daļu

- 91 Uzdodama trešā jautājuma b) daļu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētos būtiskos preču zīmju izmantošanas ierobežojumus, šī norma ir pretrunā Hartas 17. pantam.

- 92 Jānorāda, ka tiesības uz īpašumu, kas ir nostiprinātas Hartas 17. pantā, saskaņā ar šī panta 2. punktu attiecas arī uz intelektuālo īpašumu.
- 93 Aizliedzot uz iepakojuma vienībām un jebkura ārējā iepakojuma, kā arī paša tabakas izstrādājuma marķējuma norādīt preču zīmes, kas atsaucas uz jebkādiem aromātiem, ar Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu, aplūkojot to kopsakarā ar šīs regulas 13. panta 3. punktu, tiek ierobežota šo preču zīmju izmantošana.
- 94 Tiesības uz īpašumu tomēr nav absolūtas, bet ir jāapskata saistībā ar tās funkciju sabiedrībā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 15. janvāris, *Križan* u.c., C-416/10, EU:C:2013:8, 113. punkts).
- 95 Šis apsvērumus tostarp atspoguļojas veidā, kādā ir jāievieš samērīguma princips saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu (spriedums, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 47. punkts).
- 96 Saskaņā ar pēdējo minēto noteikumu visiem Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība un, ievērojot samērīguma principu, ierobežojumiem ir jābūt nepieciešamiem un patiešām jāatbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (spriedums, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox* 38, C-477/14, EU:C:2016:324, 160. punkts).
- 97 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka aizliegums izmantot preču zīmes ir uzlikts ar Direktīvu 2014/40 un ka ar to ražotājiem ir aizliegts izmantot savas preču zīmes vienīgi marķējumā uz iepakojuma vienībām, ārējā iepakojuma un uz paša tabakas izstrādājuma, tomēr ar to ražotāja tiesības uz preču zīmes izmantošanu pašā būtībā netiek apdraudētas, ņemot vērā, ka šī aizlieguma mērķis ir nodrošināt augsta līmeņa veselības aizsardzību, likvidējot šķēršļus, kas izriet no valsts normām marķējuma jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2002. gada 10. decembris, *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 150. punkts).
- 98 Faktiski saskaņā ar Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 3. punktu preču zīmju īpašniekiem ir ļauts brīvi izmantot savas preču zīmes jebkurā citā veidā, piemēram, vairumtirdzniecībā, kas nav minēts minētajās normās. Līdz ar to šā sprieduma 93. punktā minētie preču zīmju izmantošanas ierobežojumi nav pielīdzināmi īpašuma atsavināšanai.
- 99 Turklāt, tā kā saskaņā ar Direktīvas 2014/40 16. apsvērumu tabakas izstrādājumi, kuriem piemīt raksturīgs aromāts, var rosināt smēķēšanas sākšanu vai ietekmēt patēriņa modeļus, aizliegums marķējumā uz iepakojuma vienībām, ārējā iepakojuma un uz paša tabakas izstrādājuma izvietot aromāta preču zīmes ir vērstas uz šo izstrādājumu pievilcīguma mazināšanu un, veicinādams paaugstinātu sabiedrības veselības aizsardzības līmeņa nodrošināšanu, tas atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko ir atzinusi Savienība.
- 100 Tādējādi, izskatot trešo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 3. punkta spēkā esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 101 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/40/ES (2014. gada 3. aprīlis) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK, 7. panta 1., 7. un 14. punkta spēkā esamību.
- 2) Direktīvas 2014/40 7. panta 14. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, pirmkārt, jēdziens “produktu kategorija” šīs normas izpratnē attiecas gan uz cigaretēm, gan tinamo tabaku un, otrkārt, procedūra, kas ir jāievēro, lai noskaidrotu, vai attiecīgais tabakas izstrādājums ir sasniedzis šajā pantā noteikto 3 % robežu, ir jānosaka atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem.
- 3) Direktīvas 2014/40 8.–11. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar tiem dalībvalstīm nav atļauts paredzēt pārejas noteikumus papildus tiem, kuri ir noteikti šīs direktīvas 29. un 30. pantā.
- 4) Izskatot otro prejudiciālo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2014/40 9. panta 1. punkta otrās daļas, 4. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma un 6. punkta, 10. panta 1. punkta b), e) un f) apakšpunkta, kā arī 11. panta 1. punkta pirmās daļas pirmā teikuma spēkā esamību.
- 5) Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem dalībvalstīm ir noteikts pienākums aizliegt izmantot informāciju par garšu, smaržu, aromātu vai citām piedevām arī tad, ja tā nav reklāmas informācija, un attiecīgo sastāvdaļu izmantošana joprojām ir atļauta.
- 6) Izskatot trešo prejudiciālo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2014/40 13. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 3. punkta spēkā esamību.

[Paraksti]